

Yrkande
2022-02-17

Ärende nr: KS 2022-02-23, 4.1

Yrkande angående – Remiss från Justitiedepartementet – Granskning av utländska direktinvesteringar (SOU 2021:87).

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att komplettera Göteborgs remissvar med att granskning alltid skall göras (såsom samhällsviktiga verksamheter) i samband med utländska direktinvesteringar/indirekta investeringar i:
  - a. Verksamheter med någon form av koppling till - i föreningar, samfund, stiftelser, handelsbolag, aktiebolag, enskilda firmor och/eller grupperingar med religiös verksamhet och/eller religiös koppling/kännetecken/framtöning, samt i, och/eller i anslutning till, bygglovspliktiga fastigheter/byggnader vilka används i/för religiösa//teologiska sammanhang eller aktiviteter.
  - b. Verksamheter som bedriver någon form av pedagogisk verksamhet i Sverige. Extra noga granskning skall ske av pedagogiska verksamheter som riktar sig mot barn och unga. Identisk djupgående granskning skall ske av investeringar i bygglovspliktiga fastigheter avsedda för och/eller vilka brukas för de samma pedagogiska verksamheter.
  - c. Verksamheter inom journalistik och media.
2. I övrigt godkänns remissvaret från Göteborgs stad.

Yrkandet

Göteborg kompletterar sitt remissvar med att granskning alltid skall göras (såsom samhällsviktiga verksamheter) i samband med utländska direktinvesteringar/indirekta investeringar i:

- 1.a. Verksamheter med någon form av religiös koppling:

Vi har under de senaste årtiondena sett hur stater med starkt religiöst/teologiskt statsskick och/eller stater med starkt religiösa inslag/inflytande på statsledningen, finansierat eller givit betydande finansiella bidrag till religiösa organisationer och verksamheter i Sverige. Detsamma gäller stora investeringar och donationer från enskilda personer eller organisationer. Detta leder i förlängningen till att dessa stater och i förlängningen det i religiösa styrelseskick får en allt starkare fast

plattform och position i Sverige och kan genom det utöva allt starkare negativ påverkan på säkerheten, demokratin och den allmänna ordningen i Sverige.

2.b. Verksamheter som bedriver någon form av pedagogisk verksamhet:

Vi har under de senaste årtiondena sett hur stater med stark religiöst/teologiskt statsskick och/eller stater med starkt religiösa inslag/inflytande på statsledningen, finansierat eller givit betydande finansiella bidrag till religiösa friskolor och pedagogiska organisationer och verksamheter i Sverige. Detsamma gäller stora investeringar och donationer från enskilda personer eller organisationer. Detta leder i förlängningen till att dessa stater och i förlängningen det i religiösa styrelseskicket får en allt starkare fast plattform och position i Sverige och kan genom det utöva allt starkare negativ påverkan på barn och unga och därigenom säkerheten, demokratin och den allmänna ordningen i Sverige.

3.c. Investeringar i verksamheter inom journalistik och media.

En fri och oberoende media är en oerhört viktig och vital del av det fria demokratiska samhället. Mot bakgrund av debatten kring fake news samt medias stora påverkanspotential, är det mycket viktigt att slå fast och värna om dess oberoende.

Utländska intressen som äger/styr/påverkar nyhetsrapporteringen i Sverige kan via mediaägande ha mycket stor betydelse/påverkan på svenska samhället, demokratin och den allmänna ordningen i Sverige. Göteborgs kommuns svar kompletteras därför med att alla utländska direktinvesteringar/indirekta investeringar skall granskas likt andra samhällsviktiga verksamheter.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-02-01

Diarienummer 1402/21

Handläggare

Petra Senthén

Telefon: 031-368 03 35

E-post: petra.senthen@stadshuset.goteborg.se

Remiss från Justitiedepartementet - Granskning av utländska direktinvesteringar (SOU 2021:87)

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Yttrande över Justitiedepartementets remiss Granskning av utländska direktinvesteringar SOU 2021:87, i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, översänds till Socialdepartementet.

Sammanfattning

Göteborgs Stad har den 23 november 2021 fått utredningen Granskning av utländska direktinvesteringar (SOU 2021:87) på remiss. Yttrandet ska vara justitiedepartementet tillhanda senast den 22 februari 2022. Göteborg Stad har fått förlängd svarstid till 23 februari 2022 med hänsyn tagen till kommunstyrelsens sammanträde.

Många direktinvesteringar sker inom EU men investeringar från andra delar av världen är också påtaglig betydelse. Bland annat har Kina på senare år gjort stora direktinvesteringar i Europa. För att tillgodose säkerhet eller allmän ordning finns sedan 2020 en EU-förordning om upprättande av ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen. Som komplement till EU-förordningen har Sverige antagit nationella bestämmelser. Justitiedepartementets remiss avser förslag om ett svenskt system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda verksamhetsområden. Syftet är att kunna kontrollera uppköp och strategiska förvärv av bolag med säte i Sverige vars verksamhet eller teknologi har betydelse för säkerhet eller allmän ordning. Inspektionen för strategiska produkter föreslås som granskningsmyndighet. Kommuner och andra myndigheter ska enligt remissförslaget vara skyldiga att vid definierat behov lämna information, även sekretessbelagd sådan, till granskningsmyndigheten.

Stadsledningskontorets bedömer att remissförslaget kan tillstyrkas. Det är ändå önskvärt, menar stadsledningskontoret, att remissen förtydligar ansvarsfördelningen för identifikation av berörda skyddsvärda verksamheter, tidsfristen för granskningsbeslut i samband med offentlig upphandling samt konsekvensen av granskningsystemet för kommunal självstyrelse.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utländsk direktinvestering är det kapitalflöde som uppstår när företag i ett land köper företag i ett annat land. Direktinvesteringar i Sverige görs från många olika länder.

Huvuddelen av de stora direktinvesteringarna kommer från andra länder inom EU. Enligt justitiedepartementets utredning gör Kina också stora investeringar i Sverige, och de har nästan trefaldigades från 2019 till 2020. När det gäller totala utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige är Nederländerna, Storbritannien och Luxemburg de länder som har störst sådana tillgångar. En liknande situation råder i Göteborgsregionen, enligt Business Region Göteborg AB. Här arbetar var femte anställd inom utlandsägda företag. Utländska direktinvesteringar inverkar således i olika avseenden på stadens skatteunderlag och har direkt bäring på Näringslivsstrategiskt program för Göteborgs Stad 2018-2035.

Justitiedepartementets utredning bedömer att statliga myndigheter inom granskningssystemet kommer att behöva ett årligt nettotillskott och en engångsinvestering. Däremot beräknas andra offentliga aktörer såsom Göteborgs Stad att få marginella kostnadsökningar som hänvisas till hantering inom ram för tillgängliga medel. Utredningen bedömer att granskningssystemet kommer att medföra kostnader också för investerare och i viss mån för investeringsobjekt men inte för investerarens motpart. I sammanhanget kan noteras att kommunstyrelsen har det särskilda uppdraget att övergripande ansvara för säkerhetsskydd i staden och Business Region Göteborg har verksamhetsändamålet att bidra till bland annat investeringar och ett diversifierat näringsliv med perspektivet långsiktig hållbar utveckling i Göteborgsregionens medlemskommuner.

Då granskningssystemen tar sikte på skadliga utländska direktinvesteringar och investerare med koppling till slutna, odemokratiska och antagonistiska stater finns det koppling mellan den ekonomiska och den sociala dimensionen av förslagets hållbarhet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Förslaget om granskningssystem för utländska direktinvesteringar har som utgångspunkt att utländska direktinvesteringar behövs i Sverige, som är en liten öppen ekonomi beroende av handel med andra länder. Strategiska uppköp eller investeringar som görs i företag, som bedriver verksamhet inom skyddsvärda områden, kan emellertid innebära risker, anser utredningen. Ett exempel på sådan risk är situationen när investeraren har koppling till slutna, odemokratiska och antagonistiska stater. Ett annat exempel är när en sådan investerare köper upp stora delar av en samhällsviktig sektor eftersom skyddsvärda funktioner och verksamheter då blir starkt beroende av andra stater. Sådana risker kan inverka på sociala relation mellan stadens invånare och på förtroendet mellan invånare och staden.

Göteborgs Stads förvaltningar och bolag bedriver i betydande utsträckning verksamhet som är samhällsviktiga, säkerhetskänsliga eller vars huvudsakliga ändamål innefattar behandling av känsliga personuppgifter. Förslaget om ett granskningssystem av utländska direktinvesteringar syftar till att motverka negativa risker för verksamheter såsom dem Göteborgs Stad bedriver.

Bilagor

1. Sammanfattning: Granskning av utländska direktinvesteringar, SOU 2021:87
2. Förslag till yttrande över Justitiedepartementets remiss Granskning av utländska direktinvesteringar SOU 2021:87

Ärendet

Göteborgs Stad har den 23 november 2021 fått utredningen Granskning av utländska direktinvesteringar (SOU 2021:87) på remiss. Yttrandet ska vara justitiedepartementet tillhanda senast den 22 februari 2022. Göteborg Stad har fått förlängd svarstid till 23 februari 2022 med hänsyn tagen till kommunstyrelsens sammanträde.

Beskrivning av ärendet

Stadsledningskontoret har berett ärendet i samverkan med förvaltningen för inköp och upphandling samt Business Region Göteborg. Utgångspunkt har varit stadens olika former av verksamhet baserat på dels ansvar enligt kommunallagen, dels frivilliga åtaganden såsom hamnverksamhet, energiproduktion och innovationssamarbete med akademi och näringsliv.

Utredningens förslag och bedömningar

Justitiedepartementet uppdrag är en följd av en EU-förordning som inrättades år 2020 och som avser upprättande av ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen. EU-förordningen har inrättats med hänsyn till säkerhet eller allmän ordning. Som en första del av justitiedepartementets uppdrag har förslag presenterats på anpassningar och kompletterande bestämmelser som är nödvändiga för att EU-förordningen ska kunna tillämpas i Sverige. Lagförslagen trädde i kraft den förste november 2020. Den andra delen redovisas i det remitterade slutbetänkandet. I slutbetänkandet lämnas förslag på hur ett svenskt system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden kan utformas. Enligt kommittédirektiven är syftet med granskningssystemet att kontrollera uppköp och strategiska förvärv av bolag med säte i Sverige vars verksamhet eller teknologi har betydelse för säkerhet eller allmän ordning. Utgångspunkter för slutbetänkandet har varit följande.

- Utländska direktinvesteringar behövs och ska få förbjudas bara det är nödvändigt
- Befintliga regelverk hanterar inte riskerna med utländska direktinvesteringar på ett tillfredsställande sätt
- Granskningssystemet ska skydda Sveriges säkerhet samt allmän ordning och allmän säkerhet i Sverige
- Tillämpningsområdet utifrån investerarens nationalitet
- Inspektionen för strategiska produkter ska vara granskningsmyndighet

Verksamheter

Utredningen anger vilka verksamheter som ska omfattas av granskningssystemet för utländska direktinvesteringar. Mot bakgrund av vikten av ett öppet svenskt investeringsklimat tar förslaget om ett granskningssystem sikte på bara de skadliga investeringarna och ska inte vara mer ingripande än vad som behövs för att skydda svenska säkerhetsintressen.

Av de verksamheter som omfattas av förslaget är särskilt följande relevanta ur Göteborgs Stads perspektiv.

- Samhällsviktig verksamhet - den närmare preciseringen av vilka verksamheter som omfattas ska göras i myndighetsföreskrifter som ska utfärdas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
- Säkerhetskänslig verksamhet enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585)

- Verksamhet vars huvudsakliga ändamål innefattar behandling av känsliga personuppgifter enligt dataskyddsförordningen eller lokaliseringssuppgifter (uppgifter som behandlas i ett elektroniskt kommunikationsnät eller av en elektronisk kommunikationstjänst och som visar den geografiska positionen för terminalutrustningen för en användare)

Andra exempel på verksamheter som omfattas av förslaget och som är relevanta för Göteborgsregionen och Västsverige är verksamhet som rör framväxande teknologier och annan strategiskt skyddsvärd teknologi, verksamhet som rör produkter med dubbla användningsområden samt verksamhet som rör forskning om eller tillhandahåller krigsmateriel. Att stärka innovationskraften är en långsiktig prioritering enligt regional utvecklingsstrategi för Västra Götalandsregionen 2021-2030, som ligger till grund för EU:s regionala investeringar i Västsverige 2021-2027.

Granskningsförfarandet

Utredningen föreslår att granskningen av utländska direktinvesteringar ska ske i två steg för att oproblematiska investeringar inte ska granskas i onödan. Som första steg ska granskningsmyndigheten inom 25 dagar från anmälan från investeraren besluta om granskning ska inledas eller inte. Som andra steg ska samma myndighet inom tre månader från det första beslutet ta slutgiltigt beslut. Vid särskilda skäl kan tidsfristen förlängas.

Vidare föreslås att utbyte av uppgift och samråd mellan myndigheter ska vara en del av granskningsförfarandet. Kommuner ska enligt förslaget vara skyldiga att lämna uppgift till granskningsmyndigheten. Dessutom ska granskningsmyndigheten samråda med bland annat Myndigheten för säkerhet och beredskap, MSB. Utredningen hänvisar till att MSB är den myndighet som har kunskap om kritisk infrastruktur och om vilka verksamheter som är samhällsviktiga.

När det gäller uppgifter som omfattas av sekretess bedömer utredningen att behov av sekretessbrytande bestämmelser i de flesta fall tillgodoses genom befintlig lagstiftning och genom den skyldighet som föreslås för bland annat kommuner att lämna uppgift till granskningsmyndigheten. Samtidigt konstaterar utredningen kortfattat att det granskningssystem som föreslås kan ha viss påverkan på det kommunala självstyret, men inte utöver vad som är nödvändigt för att skydda sådan skyddsvärd verksamhet som förslagen tar sikte på.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontorets bedömer att remissförslaget om granskningssystem för utländska direktinvesteringar kan tillstyrkas. Förslaget fyller ett växande behov av rättsliga ramar för utländska direktinvesteringar i de fall investeraren har koppling till slutna, odemokratiska och antagonistiska stater eller får betydande inflytande över skyddsvärda funktioner och verksamheter inom en samhällsviktig sektor.

Utredningen är utförlig och balanserar olika intressenters behov såsom myndigheter, näringsliv och invånare. Inför genomförande av det föreslagna granskningssystemet bedömer dock stadsledningskontoret att vissa förtydliganden krävs. Förtydliganden skulle synliggöra kommuners roll i sammanhanget och bidra till att minska risken för onödigt merarbete och därmed merkostnader för kommuner. Det gäller inte minst större kommuner som Göteborg med omfattande och varierad egen verksamhet liksom

attraktivt, lokalt näringsliv. Stadsledningskontoret bedömer att följande synpunkter är angelägna att beakta fortsatt.

Verksamheter som omfattas av granskningsystemet

Kommuner ska enligt utredningens förslag vara skyldiga att lämna uppgift till granskningsmyndigheten. Dessutom ska granskningsmyndigheten samråda med bland annat MSB. Utredningen hänvisar till att MSB är den myndighet som har kunskap om kritisk infrastruktur och om vilka verksamheter som är samhällsviktiga.

Göteborgs Stad konstaterar att MSB överlåter den reella bedömningen i lokala sammanhang åt kommuner. En sådan överlåtelse saknar lagstöd, enligt Sveriges kommuner och regioner, som förordar att identifieringen istället görs av till exempel sektorsansvariga myndigheter. Göteborgs Stad önskar att ansvarsfördelningen avseende identifiering av samhällsviktig verksamhet blir tydligare till exempel i föreskrifterna för MSB. Förtydligandet kan minska risken för onödiga misstag under granskningen av utländska direktinvesteringar.

Förfarande och sekretess

Slutgiltig granskning av utländsk direktinvestering ska, enligt utredningens förslag, vara avslutad senast tre månader efter att inledande beslutet om granskning har fattats. Göteborgs Stad menar att tidsfristen måste vara realistisk i förhållande till befintlig lagstiftning om säkerhetsskydd.

Bland annat gäller att en kommun i samband med offentlig upphandling ska ingå säkerhetsskyddsavtal med aktören som vinner anbudet i det fall aktören kommer att få tillgång till säkerhetsklassade uppgifter eller annan känslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet. Att ingå säkerhetsskyddsavtal är ett tidskrävande förfarande. Göteborgs Stads bedömer att den föreslagna tidsfristen om tre månader för granskningsbeslut inte i tillräcklig utsträckning tar hänsyn till tid för att upprätta säkerhetsskyddsavtal. Tidsfristen för granskningsbeslut i samband med säkerhetsskyddsavtal bör kunna vara längre än tre månader och tydligt framgå av bestämmelserna.

Samtidigt måste tidsfristen för granskningsbeslut också vara anpassad till näringslivets förutsättningar. Göteborgs Stad i likhet med många kommuner och regioner bedriver näringslivsfrämjande verksamhet och deltar i dialog om utländska direktinvesteringar i lokala företag. Dialogen bygger på ömsesidigt förtroende, inte sällan uttryckt i skriftliga överenskommelser om att inte yppa företagshemligheter till utomstående. Göteborgs Stad föreslår att denna roll för kommuner också omhändertas av utredningen.

Göteborgs Stad uppmärksammar även situationen då ett företag blir föremål för utländsk direktupphandling efter att företaget har vunnit en offentlig upphandling. Skulle då granskning av investeraren inledas, ligger det i berörd kommuns intresse att bli informerad om detta av granskningsmyndigheten. Göteborgs Stad anser inte att utredningen omhändertar frågan om ett sådant informationsutbyte.

Kommunalt självstyre

Göteborgs Stad bedriver omfattande verksamhet i många olika former och sektorer till skillnad mot en genomsnittlig svensk kommun. Flertalet av dessa verksamheter kan komma att beröras av granskningssystemet för utländska direktinvesteringar. Näringslivet i Göteborgsregionen är dessutom redan föremål för utländska direktinvesteringar. Därför anser Göteborgs Stad att utredningen saknar en mer utförlig beskrivning av granskningssystemets konsekvenser för det kommunala självstyret.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Sammanfattning: Granskning av utländska direktinvesteringar, SOU 2021:87

Sammanfattningen är hämtad direkt från justitiedepartementets utredning enligt rubrik.

Utredningsuppdraget

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 av den 19 mars 2019 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen (EU-förordningen) trädde i kraft den 11 april 2019 och tillämpas sedan den 11 oktober 2020. Ett grundläggande syfte med EU-förordningen är att skapa en rättslig ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen med hänsyn till säkerhet eller allmän ordning.

Vårt uppdrag har bestått av två delar. Den ena har varit att föreslå de anpassningar och kompletterande bestämmelser som är nödvändiga för att EU-förordningen ska kunna tillämpas i Sverige. Vi redovisade den delen i mars 2020 i delbetänkandet Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar (SOU 2020:11). Våra förslag har lett till lagstiftning. Lagen (2020:826) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar och förordningen (2020:827) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar trädde i kraft den 1 november 2020. I detta slutbetänkande redovisar vi den andra delen av uppdraget, nämligen att föreslå hur ett svenskt system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden kan utformas. I kommittédirektiven anges att syftet är att kontrollera uppköp och strategiska förvärv av bolag med säte i Sverige vars verksamhet eller teknologi har betydelse för säkerhet eller allmän ordning.

Direktinvesteringar i Sverige

När svenska företag köper företag utomlands och utländska företag köper svenska företag uppkommer kapitalflöden. Sådana kapitalflöden brukar kallas direktinvesteringar. Typiskt för direktinvesteringar är att de är förknippade med ett nära förhållande mellan investeraren och företaget där investeraren får någon form av direkt förbindelse med och inflytande i företaget där investeringen sker. Vid sidan av den konkreta investeringen kännetecknas direktinvesteringar ofta av att investeraren bidrar med kunskap, teknik och marknadsföring.

Direktinvesteringar i Sverige görs från många olika länder. Huvuddelen av de stora direktinvesteringarna kommer från andra länder inom EU. De tre enskilt största inflödena 2020 kom från Luxemburg, USA och Nederländerna. Kina gör också stora investeringar i Sverige, och de nästan trefaldigades från 2019 till 2020. När det gäller totala utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige är Nederländerna, Storbritannien och Luxemburg de länder som har störst sådana tillgångar.

Erfarenheter från andra länder

Vid utformningen av våra förslag har vi tagit del av och tagit till vara erfarenheter från andra länder. Betänkandet innehåller dels en redogörelse av en rapport från OECD om bland annat trender på området, dels redogörelser för andra länders granskningssystem.

Våra utgångspunkter

Utländska direktinvesteringar behövs och ska få förbjudas bara om det är nödvändigt.

Sverige är en liten öppen ekonomi som är beroende av handel med andra länder. Utländska investeringar som tillför kapital, kunskap, kompetenser och nya marknader till svenskt näringsliv har stor betydelse för svensk sysselsättning och tillväxt och för samhällsklimatet i allmänhet.

Strategiska uppköp eller investeringar som görs i företag som bedriver verksamhet inom skyddsvärda områden kan emellertid innebära risker. Det gäller särskilt när investeraren har koppling till slutna, odemokratiska och antagonistiska stater. Det finns risker för bland annat teknologistölder, spionage och sabotage. Om stora delar av en samhällsviktig sektor köps upp, finns risker kopplade också till tillgång till sådana funktioner och verksamheter blir starkt beroende av andra stater.

Mot bakgrund av vikten av ett öppet svenskt investeringsklimat bör ett granskningsystem ta sikte på bara de skadliga investeringarna och inte vara mer ingripande än vad som behövs för att skydda svenska säkerhetsintressen. En investering ska därför få förbjudas bara om det är nödvändigt.

Befintliga regelverk hanterar inte riskerna med utländska direktinvesteringar på ett tillfredsställande sätt

I dag finns endast begränsade möjligheter att påverka eller hindra utländska direktinvesteringar som kan medföra risker för svenska säkerhetsintressen. Befintliga regelverk gäller bara på vissa områden, för vissa verksamheter och i särskilda situationer. Regelverkens syften skiljer sig också åt. Det saknas ofta både direkta möjligheter och lämpliga verktyg för att fullt ut och med tillräckligt nyanserade åtgärder värna ett gott investeringsklimat och samtidigt beakta de intressen som ett granskningsystem ska skydda. Relevanta risker med utländska direktinvesteringar kan inte med befintliga regelverk hanteras i tillräcklig utsträckning på ett tillfredsställande sätt.

Granskningsystemet ska skydda Sveriges säkerhet samt allmän ordning och allmän säkerhet i Sverige

Utländska direktinvesteringar kan utgöra risker både för sådan verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet och för annan verksamhet som är viktig för att säkerställa särskilt viktiga samhällsfunktioner i Sverige. Vi föreslår därför att det svenska systemet för granskning av utländska direktinvesteringar ska omfatta både sådana investeringar som kan utgöra risk för Sveriges säkerhet – nationell befogenhet – och sådana som kan vara en risk för allmän ordning eller allmän säkerhet i Sverige i enlighet med EU-rätten, artiklarna 52.1 och 65.1(b) i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Tillämpningsområdet utifrån investerarens nationalitet

Vi föreslår att både investeringar som görs av investerare från tredjeländer och sådana som görs från EU-medlemsstater ska kunna granskas. Även investeringar som görs av investerare från Sverige ska omfattas av anmälningsskyldigheten i det svenska systemet. Om investeraren verkligen är en fysisk person med enbart svenskt medborgarskap, ska anmälan lämnas utan åtgärd. Detsamma gäller om investeraren är en juridisk person som ytterst ägs eller kontrolleras endast av fysiska personer med enbart svenskt medborgarskap. Investeringar som görs av en svensk investerare ska kunna granskas bara om denne är bulvan för en utländsk aktör. Bakgrunden till denna konstruktion är att förhindra att investerare kringgår systemet genom att göra investeringen genom exempelvis ett företag i Sverige som ytterst kontrolleras av till exempel en antagonistisk stat.

Inspektionen för strategiska produkter ska vara granskningsmyndighet

I delbetänkandet bedömde vi att Inspektionen för strategiska produkter (ISP) borde vara kontaktpunkt enligt EU-förordningen men också granskningsmyndighet i ett kommande granskningsystem. Till grund för bedömningen låg bland annat ISP:s kompetens när det gäller säkerhetspolitiska bedömningar och myndighetens kompetens på teknikområdet. Det finns inte anledning att i detta avseende göra någon annan bedömning än den vi gjorde i delbetänkandet. Vi föreslår alltså att ISP ska ansvara för granskningen av utländska direktinvesteringar i ett svenskt granskningsystem. ISP kommer att i sitt arbete behöva samråda med och nyttja andra myndigheters kompetens och kunskaper.

Företagsformer och verksamheter som ska omfattas av granskningssystemet

Man kan på goda grunder anta att aktiebolag är den företagsform som kommer att stå i fokus för granskningssystemet. Skyddsvärd verksamhet kan dock bedrivas i många juridiska former. Vår utgångspunkt är därför att granskningssystemet ska kunna tillämpas på alla investeringar i svenska företag som bedriver skyddsvärd verksamhet, oavsett juridisk form. Vi föreslår att lagen ska gälla för investeringar i aktiebolag, handelsbolag, enkla bolag, enskild näringsverksamhet, ekonomiska föreningar och stiftelser med säte i Sverige.

När det gäller verksamheter är vår utgångspunkt att granskningssystemet så långt som möjligt bör begränsas genom att de verksamheter som omfattas anges i lag. För att uppnå god precision och hög förutsebarhet och en viss flexibilitet är det dock lämpligt att regeringen eller i vissa fall den myndighet som regeringen bestämmer närmare gränsar av regelverkets tillämpning i förordning eller myndighetsföreskrifter. Våra förslag innebär att följande verksamheter, med i förekommande fall närmare avgränsningar i förordning eller myndighetsföreskrifter, ska omfattas av granskningssystemet.

- Samhällsviktig verksamhet.

Med samhällsviktig verksamhet avses tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. Den närmare preciseringen av vilka verksamheter som omfattas ska göras i myndighetsföreskrifter som ska utfärdas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). I det arbetet ska MSB involvera Försvarsmakten, ISP, Kommerskollegium, Säkerhetspolisen och andramyndigheter som kan ha relevanta kunskaper.

- Säkerhetskänslig verksamhet.

Med säkerhetskänslig verksamhet avses verksamhet som omfattas av säkerhetsskyddslagen (2018:585).

- Verksamhet som prospekterar, utvinner, anrikar eller säljer råvaror som är kritiska för EU eller andra metaller och mineral som är kritiska för Sveriges försörjning.

De EU-kritiska råvarorna framgår av EU:s råvarulista. Vilka övriga metaller och mineral som är kritiska för Sveriges försörjning ska anges i förordning utifrån underlag från Sveriges geologiska undersökning.

- Verksamhet vars huvudsakliga ändamål innefattar behandling av känsliga personuppgifter eller lokaliseringssuppgifter.

Med känsliga personuppgifter avses sådana personuppgifter som anges i artikel 9.1 i dataskyddsförordningen, det vill säga personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning. Lokaliseringssuppgifter är uppgifter som behandlas i ett elektroniskt kommunikationsnät eller av en elektronisk kommunikationstjänst och som visar den geografiska positionen för terminalutrustningen för en användare. Den sistnämnda definitionen är hämtad från lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

- Verksamhet som rör framväxande teknologier och annan strategiskt skyddsvärd teknologi.

Bilaga 1

Det närmare utpekandet av vilka teknologier som omfattas ska göras i förordning utifrån underlag från ISP. På detta område samarbetar tekniska experter från ISP, Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Försvarets materielverk (FMV) och Försvarmakten för att bland annat kunna avgränsa de framväxande teknikområdena så att definitioner av dessa kan tas fram. Ett utkast finns intaget som en bilaga till vårt förslag till förordning.

- Verksamhet som tillverkar, utvecklar, bedriver forskning om eller tillhandahåller produkter med dubbla användningsområden eller tillhandahåller tekniskt bistånd för sådana produkter.

Med produkter med dubbla användningsområden avses produkter som är upptagna i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/821 av den 20 maj 2021 om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden (omarbetning).

- Verksamhet som tillverkar, utvecklar, bedriver forskning om eller tillhandahåller krigsmateriel eller tillhandahåller tekniskt stöd avseende krigsmateriel.

Med krigsmateriel och tekniskt stöd avses detsamma som i lagen (1992:1300) om krigsmateriel.

Vi bedömer att säkerhetspolitiska skäl kan anföras för att låta granskningssystemet omfatta vissa medieföretag.

Vi bedömer också att det är lagtekniskt möjligt att utforma ett sådant system utan att det står i strid med grundlag. Med hänsyn just till skälen för det starka grundlagsskyddet på området, bland annat för etableringar, och till bland annat aktuella förhållanden i vissa andra länder, även medlemmar i EU, har vi dock stannat för att inte föreslå att granskningssystemet ska inkludera medieområdet. För att ge regering och riksdag största möjliga handlingsutrymme presenterar vi dock ett beredningsunderlag för hur granskningssystemets tillämpningsområde skulle kunna avgränsas när det gäller medier. På detta sätt skapas förutsättningar för ett ställningstagande efter vederbörlig remissbehandling.

Omständigheter kring investeraren som ska ha betydelse vid bedömningen av en utländsk direktinvestering

Vid granskningsmyndighetens prövning kommer det i varje enskilt fall att behöva göras en helhetsbedömning med utgångspunkt i den aktuella verksamhetens faktiska skyddsvärde. Beroende på övriga omständigheter kan omständigheter som hänför sig till den tänkta investeraren ha betydelse för hur riskerna med investeringen ska bedömas. Enligt våra förslag ska granskningsmyndigheten vid sin bedömning beakta

- Om investeraren direkt eller indirekt, helt eller delvis, kontrolleras av ett annat lands regering genom ägarstruktur, betydande finansiering eller på annat sätt.

Ägarstrukturen och det faktiska huvudmannskapet kan ha betydelse för att bedöma riskerna med en investering. Investeringar från en privat investerare med kopplingar till ett lands regim kan i vissa fall vara olämpliga. Det kan hos en privat investerare finnas lojalitet med regimen trots att denna inte har direkt kontroll över investeraren. I en nation där ett parti kontrollerar statsapparaten kan inte privata företag antas vara helt fria från statligt bestämmande över beslut och statlig kontroll. Det finns exempel på länder där medborgarna och organisationer har en skyldighet att informera regimen om frågor som rör nationell säkerhet och där regimen arbetar aktivt för att stärka sin relation till privata företag. En investerare från en auktoritär stat kan också försöka påverka Sverige så att investerarens egna nationella intressen tillgodoses genom en investering. Ett land kan också utnyttja en marknadsdominans för att uppnå politiska mål.

- Om investeraren tidigare har varit delaktig i verksamhet som inverkat skadligt eller kunnat inverka skadligt på Sveriges säkerhet eller allmän ordning eller allmän säkerhet i Sverige.

Ett tecken på att investeraren tidigare har varit delaktig i sådan verksamhet kan vara att det finns information om att den utländske investeraren tidigare blivit nekad att göra en investering eller brutit mot villkor förenade med en investering. Information om särskilda investeringsmönster kan bli tillgänglig för granskningsmyndigheten genom EU-förordningens mekanism för informationsutbyte.

- Om det finns andra omständigheter kring investeraren som kan medföra en risk för Sveriges säkerhet eller allmän ordning eller allmän säkerhet i Sverige.

Även andra omständigheter än kopplingar till annat lands regering eller tidigare delaktighet i verksamhet som kunnat inverka skadligt på svenska säkerhetsintressen bör kunna beaktas vid granskningsmyndighetens bedömning av en investering. Att en investerare tidigare har ägnat sig åt olaglig verksamhet som har relevans för riskerna med den aktuella investeringen är en sådan omständighet. Andra omständigheter är kopplade till riskerna med att en aktör får en alltför dominant position inom en viss sektor. Även graden av antagonism hos det land som investeraren har kopplingar till kan vara av betydelse.

Närmare om förfarandet

Investeraren ska anmäla en investering innan den genomförs

För att granskningsmyndigheten ska kunna bedöma en direktinvestering måste myndigheten få kunskap om att investeringen planeras. Vi föreslår att den som har för avsikt att göra en investering som omfattas av lagen ska vara skyldig att anmäla investeringen till granskningsmyndigheten. Anmälan ska göras innan investeringen genomförs. Granskningsmyndigheten ska få meddela föreskrifter om vilka uppgifter en anmälan ska innehålla. Både investeraren och det företag som är föremål för investeringen ska enligt våra förslag vara skyldiga att tillhandahålla även övriga uppgifter eller handlingar som myndigheten begär. Om en investerare inte anmäler en investering trots att det finns en skyldighet att göra det, får granskningsmyndigheten upprätta en anmälan. Vi föreslår också att det företag som är föremål för den tänkta investeringen som huvudregel ska vara skyldigt att upplysa investeraren om att lagen gäller för verksamheten.

Anmälningsskyldigheten är kopplad till graden av inflytande

Riskerna med utländska direktinvesteringar är kopplade främst till hur stort inflytande investeraren får på den aktuella verksamheten. Vi föreslår därför att skyldigheten att anmäla en investering ska uppstå om investeringen medför visst inflytande. Gränsvärden för det inflytande som ska krävas är lagtekniskt lättare att fastställa för vissa juridiska konstruktioner än för andra.

När det gäller investeringar i aktiebolag och ekonomiska föreningar föreslår vi att varje investering där investeraren efter investeringen på grund av innehav av aktier, andra andelar eller medlemskap förfogar över 10 procent eller mer av de totala antalet röster i företaget ska anmälas. En investering ska anmälas också om investeraren genom investeringen själv eller tillsammans med annan bildar ett aktiebolag eller en ekonomisk förening och därefter förfogar över 10 procent eller mer av det totala antalet röster.

Beträffande investeringar i handelsbolag och enkla bolag föreslår vi att en investering ska anmälas, om investeraren genom investeringen blir bolagsman i ett sådant bolag eller om investeringen görs i ett sådant bolag som investeraren är bolagsman i.

För investeringar i stiftelser föreslår vi att alla investeringar på områden som omfattas av lagen genom vilka investeraren bildar en svensk stiftelse ska anmälas.

En investerare kan få inflytande över ett företags ledning på andra sätt än genom ägande. Bestämmelser i bolagsordningen eller stadgarna eller avtal med delägare kan medföra rätt att utse eller avsätta styrelseledamöter eller utöva inflytande på annat sätt. Befintliga företag kan gå samman i ett joint venture. Mot denna bakgrund föreslår vi att även investeringar som på andra sätt än genom visst ägande ger investeraren inflytande i ledningen i ett aktiebolag, handelsbolag, enkelt bolag, ekonomisk förening eller stiftelse med säte i Sverige ska anmälas, allt under förutsättning att objektet driver sådan verksamhet som omfattas av lagen.

När det gäller verksamhet som bedrivs av en enskild näringsidkare kan en investerare ställa ekonomiska eller andra, till exempel personella, resurser till förfogande och för detta betinga sig visst inflytande. Vi föreslår därför att en investerare som, i utbyte mot en överenskommelse om inflytande i verksamheten, avser att ställa resurser till förfogande för en verksamhet som bedrivs av en enskild näringsidkare på ett område som granskningsystemet omfattar ska anmälas.

Prövningen ska göras i två steg

De direktinvesteringar som är angelägna att granska bör i möjligaste mån kunna fångas upp medan oproblematiske investeringar inte i onödan ska behöva granskas eller i vart fall snabbt ska kunna sållas bort efter en inledande undersökning. Vi föreslår därför ett tvåstegsförfarande.

Granskningsmyndigheten ska inom 25 arbetsdagar från fullständig anmälan i ett första steg besluta antingen att lämna anmälan utan åtgärd eller att inleda en granskning. Vid beslut om granskning ska myndigheten i ett andra steg som huvudregel fatta ett slutligt beslut inom tre månader från beslutet att inleda granskning. Vid särskilda skäl kan tidsfristen sträckas ut till sex månader.

Granskningsmyndigheten ska kunna förena ett beslut om godkännande med villkor

Granskningsystemet måste ge förutsättningar att hindra investeringar som kan medföra skada för säkerhetsintressen, men det är inte möjligt eller önskvärt att alla sådana investeringar ska hindras. Det kan uppstå situationer där vissa aspekter av investeringen kan behöva regleras men där det inte finns tillräckliga skäl för att hindra investeringen helt. Granskningsmyndigheten ska därför enligt våra förslag ha möjlighet att förena ett beslut om att godkänna en investering med villkor. Villkor kan tänkas i förhållande till bland annat företagets verksamhet, företagets styrning och ledning, omständigheter som rör investeraren, investeringens omfattning eller eventuell vidareförsäljning.

Förbud och dess innebörd

En investering som omfattas av lagens tillämpningsområde får enligt våra förslag genomföras bara om den har godkänts eller lämnats utan åtgärd. Om en investering har genomförts utan anmälan eller innan granskningsmyndigheten har prövat anmälan slutligt och förutsättningarna för ett förbud är uppfyllda, får granskningsmyndigheten besluta om ett förbud.

Vi föreslår också att, om ett villkor som meddelats i samband med ett godkännande av en investering inte uppfylls, granskningsmyndigheten får förelägga investeraren vid vite att uppfylla villkoret eller förbjuda investeringen om förutsättningar för ett förbud är uppfyllda. Ett förbud mot en investering innebär enligt våra förslag att en rättshandling som utgör en del i investeringen eller som har till syfte att genomföra investeringen blir ogiltig. Det gäller dock inte sådana rättshandlingar som utgörs av en investering som har skett på en reglerad marknad som avses i 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller en MTF-plattform som avses i 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden. I sådana fall får granskningsmyndigheten i stället ålägga investeraren att avyttra det som förvärvats.

Sanktionsavgift

Överträdelse av lagen bör inte kriminaliseras. Vi föreslår i stället att sanktionsavgifter införs. Granskningsmyndigheten ska kunna besluta om sanktionsavgift när en investerare inte anmäler en anmälningspliktig investering och när denne genomför en investering före eller i strid med ett slutligt beslut eller handlar i strid med meddelade villkor. Vi föreslår att sanktionsavgift ska kunna beslutas också om investeraren eller investeringsobjektet lämnar oriktiga uppgifter eller inte tillhandahåller granskningsmyndigheten de uppgifter som myndigheten begär. Sanktionsavgiften ska bestämmas till lägst 25 000 kronor och högst 50 miljoner kronor.

Granskningsmyndighetens befogenheter i övrigt

För att granskningsmyndigheten ska få tillräckligt underlag för sin prövning föreslår vi att myndigheten ska ha rätt att förelägga investeraren och det företag som är föremål för investeringen att tillhandahålla de uppgifter eller handlingar som myndigheten begär. Granskningsmyndigheten ska också ha rätt att utfärda föreläggande om att i den omfattning det behövs för granskningen få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder, som används i den verksamhet som investeraren eller det företag som är föremål för investeringen bedriver. Förelägganden ska få förenas med vite. Granskningsmyndigheten ska också få begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att genomföra dessa åtgärder.

Om granskningsmyndigheten har meddelat ett förbud mot en investering, ska myndigheten enligt våra förslag få besluta om de förelägganden mot investeraren och det företag som är föremål för investeringen som behövs för att förhindra skada för Sveriges säkerhet, allmän ordning eller allmän säkerhet i Sverige. Ett sådant beslut om föreläggande ska få förenas med vite.

Överklagande

Granskningsmyndighetens beslut ska enligt våra förslag få överklagas till regeringen. Beslut om föreläggande och sanktionsavgift ska dock få överklagas till Förvaltningsrätten i Stockholm. Beslut om att inleda granskning eller lämna en ansökan utan åtgärd ska inte få överklagas.

Utbyte av uppgifter och samråd mellan myndigheter

Granskningsmyndigheten ska enligt våra förslag utfärda föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas när en direktinvestering anmäls. Myndigheten kan därefter begära ytterligare uppgifter direkt från parterna. För att kunna göra sin bedömning kan myndigheten behöva tillgång också till underrättelseinformation eller annan viktig information som myndigheten inte har själv. Det får som huvudregel ankomma på granskningsmyndigheten att i varje enskilt fall avgöra med vilka myndigheter kontakter ska tas. För att granskningsmyndigheten verkligen ska få tillgång till den information som behövs föreslår vi att kommuner, regioner och, i den utsträckning regeringen bestämmer, statliga myndigheter ska vara skyldiga att lämna uppgifter till granskningsmyndigheten, om myndigheten begär det. Om granskningsmyndigheten beslutar att inleda en granskning, är myndigheten enligt våra förslag skyldig att samråda med Försvarsmakten, Kommerskollegium, MSB och Säkerhetspolisen. Bakgrunden till detta förslag är de nämnda myndigheternas särskilda kompetenser på området. Försvarsmakten och Säkerhetspolisen är de två myndigheter som var för sig har den bästa bilden av säkerhetsläget och hotbilden mot Sverige. MSB är den myndighet som har kunskap om bland annat kritisk infrastruktur och om vilka verksamheter som är samhällsviktiga. Kommerskollegium kan bidra med underlag i fråga om investeringens betydelse för ekonomi och investeringsklimat.

I förhållande till de nämnda fyra myndigheterna är behovet av information ömsesidigt.

Myndigheterna har ett intresse av att känna till hur utländska direktinvesteringar utvecklas. De kan också ha värdefull information i ärenden som i ett inledande skede bedöms vara okomplicerade. Vi

föreslår därför att granskningsmyndigheten ska delge dessa myndigheter alla anmälningar som ges in. De får då en allmän överblick och dessutom möjlighet att på eget initiativ till exempel delge granskningsmyndigheten information som de kan ha. Det kan också uppkomma behov för Försvarsmakten, Kommerskollegium, MSB och Säkerhetspolisen att få mer information kring en investering än vad som framgår av en anmälan. Vi föreslår därför att granskningsmyndigheten på begäran av någon av dessa myndigheter ska lämna över uppgifter i ärenden om utländska direktinvesteringar.

Personuppgiftsbehandling och sekretess

Våra förslag innebär att myndigheter, kommuner och regioner kommer att behöva utbyta information med varandra. Viss sådan information kommer att omfattas av sekretess. Förslagen innebär också att berörda aktörer kommer att behöva behandla personuppgifter.

Vi bedömer att dataskyddsförordningen, dataskyddslagen och annan befintlig personuppgiftsreglering är tillämplig på och ger stöd för ISP:s och andra berörda myndigheters behandling av personuppgifter vid handläggning av ärenden enligt våra förslag. Regelverket ger stöd också för den personuppgiftsbehandling som kan komma att göras hos investerare och investeringsobjekt.

När det gäller uppgifter som omfattas av sekretess bedömer vi att behovet av sekretessbrytande bestämmelser i de allra flesta fall tillgodoses genom befintlig lagstiftning och genom vårt förslag om en skyldighet för kommuner, regioner och de statliga myndigheter som regeringen bestämmer att lämna de uppgifter till granskningsmyndigheten som myndigheten begär. Beträffande Försvarsmakten och Säkerhetspolisen bedömer vi dock att det inte är lämpligt att införa en uppgiftsskyldighet och att en sekretessbrytande bestämmelse bör införas i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Förslaget innebär att Försvarsmakten och Säkerhetspolisen, utan hinder av sekretess, kan lämna uppgift till ISP om uppgiften avser frågor enligt den föreslagna lagen.

Sekretesskyddet för uppgifter som granskningsmyndigheten kommer att behandla behöver kompletteras när det gäller uppgifter om enskilda affärs- eller driftförhållanden. Vi föreslår därför att offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) ska kompletteras så att sekretess gäller för uppgift om enskilda affärs- eller driftförhållande i verksamhet som består i utredning i ärenden enligt den föreslagna lagen.

Granskningsmyndigheten kan vid sin bedömning behöva få kännedom om ifall investerarens gjort sig skyldig till brott. Vi föreslår därför att det införs en bestämmelse i förordningen (1999:1134) om belastningsregister om att uppgifter ur belastningsregistret ska lämnas ut, om det begärs av ISP i ett ärende enligt den föreslagna lagen.

Konstitutionella aspekter

Vi bedömer att våra förslag är förenliga med vederbörliga grundlagsbestämmelser.

Vi bedömer också att det inte bör införas någon rätt till ersättning till följd av ett beslut om förbud mot eller villkor för utländska direktinvesteringar.

Avgränsningar i förhållande till andra regelverk

Säkerhetsskyddslagen (2018:585) och det granskningsystem som vi föreslår överlappar varandra i vissa delar, men har olika utgångspunkter och delvis olika tillämpningsområden. Regelverken kompletterar varandra och bör gälla parallellt. Inget av regelverken bör vara subsidiärt till det andra.

Våra förslag innebär en överlappning av lagen (1992:1300) om krigsmateriel så till vida att det enligt både den lagen och enligt det granskningsystem vi föreslår finns möjligheter att ställa upp villkor för

Bilaga 1

ett tillstånd respektive en investering. Villkoren är dock av olika karaktär. Vi bedömer att regelverken bör gälla parallellt.

Det finns inget konkurrensförhållande mellan lagstiftningen om produkter med dubbla användningsområden och det granskningsystem vi föreslår. Regelverken kompletterar varandra.

Konkurrenslagstiftningen och det granskningsystem som vi föreslår fyller olika syften. Regelverken bör gälla parallellt.

Konsekvenser

Våra förslag innebär att skyddet för Sveriges skyddsvärda verksamheter stärks. Om någon reglering på området inte införs, skulle det innebära att grundläggande funktioner i det svenska samhället utsätts för oacceptabla säkerhetsrisker.

Förslagets påverkan på utländska direktinvesteringar generellt i Sverige kan inte bedömas närmare. Att investeringar förbjuds eller inte genomförs alls kan medföra samhällsekonomiska nackdelar. Eventuella nackdelar på kortare sikt kan dock vägas upp av fördelar på längre sikt. Förslagen har dessutom utformats för att de ska medföra så begränsade effekter på oproblematiske investeringar som möjligt, samtidigt som investeringar som kan medföra oacceptabla säkerhetsrisker ska kunna fångas upp av systemet. Vi bedömer att konsekvenserna för oproblematiske investeringar kommer att bli försumbara.

Våra förslag kan ha viss påverkan på den kommunala självstyrelsen. Förslagen går dock inte utöver vad som är nödvändigt för att skydda sådan skyddsvärd verksamhet som förslagen tar sikte på.

En grov uppskattning ger vid handen att våra förslag kräver ett nettotillskott om 55 miljoner kronor per år, i huvudsak för nyanställningar hos de myndigheter som ska bygga upp och vara verksamma i granskningsystemet. Härutöver uppkommer vissa kostnader för kompetensförsörjning och annan utveckling med mera som i allt väsentligt kan tas inom ram men som likväl kräver engångsfinansiering på omkring 10 miljoner kronor. Förslagen kan antas leda till marginella kostnadsökningar också för andra offentliga aktörer, inklusive Regeringskansliet och domstolar, som kan hanteras inom ramen för tillgängliga medel. Myndigheternas resursbehov bör tillgodoses genom ökade förvaltningsanslag och finansieras inom de utgiftsområden som normalt bekostar respektive myndighets anslag.

De investeringsobjekt som berörs finns inom ett flertal utpekade sektorer och branscher. Eftersom det närmare utpekandet av många av verksamheterna ska göras i föreskrifter på förordningsnivå alternativt i myndighetsföreskrifter går det inte att närmare bedöma hur många investeringsobjekt det är fråga om totalt sett.

Förslagen medför kostnader för berörda investerare. Kostnaderna kommer att variera från fall till fall och är beroende av omfattningen av bland annat handläggningen vid granskningsmyndigheten. Förslagen kan komma att medföra vissa direkta kostnader för investeringsobjekten. Förslagen medför inte några direkta kostnader för investerarens motpart.

Ikraftträdande

Vi föreslår att regelverket ska träda i kraft den 1 januari 2023. Lagen ska dock inte tillämpas på investeringar som genomförs före den 1 februari 2023.

Diarienummer Ju2021/03838

Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L4@regeringskansliet.se

Yttrande över Justitiedepartementets remiss Granskning av utländska direktinvesteringar (SOU 2021:87)

Sammanfattning

Göteborgs Stad bedömer att utredningens förslag om granskning av utländska direktinvesteringar ska tillstyrkas. Göteborgs Stad delar utredningens slutsatser och analys gällande granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden. Utredningen kan dock förtydligas avseenden verksamheter som omfattas av granskningssystemet, förfarande och sekretess samt kommunal självstyrelse.

Verksamheter som omfattas av granskningssystemet

Kommuner ska enligt utredningens förslag vara skyldiga att lämna uppgift till granskningsmyndigheten. Dessutom ska granskningsmyndigheten samråda med bland annat myndigheten för säkerhet och beredskap (MSB). Utredningen hänvisar till att MSB är den myndighet som har kunskap om kritisk infrastruktur och om vilka verksamheter som är samhällsviktiga.

Göteborgs Stad konstaterar att MSB överlåter den reella bedömningen i lokala sammanhang åt kommuner. En sådan överlåtelse saknar lagstöd, enligt Sveriges kommuner och regioner, som förordar att identifieringen istället görs av till exempel sektorsansvariga myndigheter. Göteborgs Stad önskar att ansvarsfördelningen avseende identifiering av samhällsviktig verksamhet blir tydligare till exempel i föreskrifterna för MSB. Förtydligandet kan minska risken för onödiga misstag under granskningen av utländska direktinvesteringar.

Förfarande och sekretess

Slutgiltig granskning av utländsk direktinvestering ska, enligt utredningens förslag, vara avslutad senast tre månader efter att inledande beslutet om granskning har fattats. Göteborgs Stad menar att tidsfristen måste vara realistisk i förhållande till befintlig lagstiftning om säkerhetsskydd.

Bland annat gäller att en kommun i samband med offentlig upphandling ska ingå säkerhetsskyddsavtal med aktören som vinner anbudet i det fall aktören kommer att få tillgång till säkerhetsklassade uppgifter eller annan känslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet. Att ingå säkerhetsskyddsavtal är ett tidskrävande förfarande. Göteborgs Stads bedömer att den föreslagna tidsfristen om tre månader för granskningsbeslut inte i tillräcklig utsträckning tar hänsyn till tid för att upprätta säkerhetsskyddsavtal. Tidsfristen för granskningsbeslut i samband med

säkerhetsskyddsavtal bör kunna vara längre än tre månader och tydligt framgå av bestämmelserna.

Samtidigt måste tidsfristen för granskningsbeslut också vara anpassad till näringslivets förutsättningar.

Göteborgs Stad i likhet med många kommuner och regioner bedriver näringslivsfrämjande verksamhet och deltar i dialog om utländska direktinvesteringar i lokala företag. Dialogen bygger på ömsesidigt förtroende, inte sällan uttryckt i skriftliga överenskommelser om att inte yppa företagshemligheter till utomstående. Göteborgs Stad föreslår att denna roll för kommuner också omhändertas av utredningen.

Göteborgs Stad uppmärksammar även situationen då ett företag blir föremål för utländsk direktupphandling efter att företaget har vunnit en offentlig upphandling. Skulle då granskning av investeraren inledas, ligger det i berörd kommuns intresse att bli informerad om detta av granskningsmyndigheten. Göteborgs Stad anser inte att utredningen omhändertar ett sådant informationsutbyte.

Kommunalt självstyre

Göteborgs Stad bedriver omfattande verksamhet i många olika former och sektorer till skillnad mot en genomsnittlig svensk kommun. Flertalet av dessa verksamheter kan komma att beröras av granskningssystemet för utländska direktinvesteringar. Näringslivet i Göteborgsregionen är dessutom redan föremål för utländska direktinvesteringar. Därför anser Göteborgs Stad att utredningen saknar en mer utförlig beskrivning av granskningssystemets konsekvenser för det kommunala självstyret.

För Göteborgs kommunstyrelse